

> DÜBAM

SRİ LANKA'DA MÜSLÜMANLAR TOPUN AĞZINDA

SUDHA RAMACHANDRAN

DÜBAM

SRİ LANKA'DA MÜSLÜMANLAR TOPUN AĞZINDA

Sudha RAMACHANDRAN

Genel Yayın Yönetmeni
Akif EMRE

Yayın Koordinatörü
Aynur ERDOĞAN

Çeviren
Emin ARVAS

DÜBAM Yayınları
Küresel İletişim Merkezi
Barbaros Bulvarı, Balmumcu / Beşiktaş
Tel: (0212) 274 80 21 – 274 80 22
www.dunyabulteni.net

Sri Lanka'da Müslüman karşıtı şiddet

Sri Lanka'da Sinhala-Budist milliyetçileri, adadaki azınlıklara karşı savaşlarında yeni bir cephe açtılar. Onlarca yıldır husumetlerinin merkezinde adadaki Tamiller vardı, şimdi ise topun ağzında olan Müslümanlar.

2011'den bu yana çok sayıda camiyle Müslümanlara ait iş yerleri, Budist rahiplerin liderliğindeki Sinhala çetelerinin saldırılarına maruz kaldı. Geçen sene Nisanda Sri Lanka'nın ticari başkenti Kolombo'nun 150 kilometre kuzeyinde bulunan Dambulla şehrindeki bir cami tahrip edildi. Bu senenin başlarında da Sinhala-Budist grubu Bodu Bala Sena (Budist Gücü Ordusu-BBS) helal sertifikalı ürünlerin boykot edilmesi çağrısı yaparak şiddet dolu bir kampanya başlattı. Bir ay önce de bir çete, Müslümanları Kolombo'da yeni bir camiyi kapatmaya zorladı.

Kolombo'da yaşayan ve isminin açıklanmaması şartıyla The Diplomat'a açıklamalarda bulunan Müslüman bir tüccar, Müslüman karşıtı şiddetin "son aylarda hem sıklığının hem de şiddetinin arttığını" söyledi. Bu sene Müslümanları hedef alan 160 civarında şiddet olayı meydana geldiği bildiriliyor.

Budistler, Sri Lanka'nın 20 milyon nüfusunun yüzde 70'ini oluşturuyor ve bunların hepsi de Sinhala'dır. Hindular, Müslümanlar ve Hıristiyanlar ülkedeki ana dini azınlıklardır. Hinduların hepsi Tamil iken Müslümanlar ve Hıristiyanlar yaşadıkları yere bağlı olmak üzere Seylanca ya da Tamilce konuşur.

Sri Lanka, Budist bir devlet olmasa da, 1978 Anayasası tüm vatandaşların dini hürriyetini teminat altına alırken "başköşeyi" Budizm'e bahşeder ve "devletin görevini, Budist Sasana'yı (Buda'nın geniş çaplı öğretileri) korumak ve kollamaktır" diye ilan eder.

Sri Lanka'da birbirini takip eden hükümetler hep kendilerini Budizm'in muhafızı olarak göstermeye çalıştılar. Bunlar Budizm tapınakları ve manastırlarının yenilenmesi için cömert ihsanlarda bulunarak ya da üst seviyedeki rahipler ve diğer keşişleri hediyelere boğarak Budist din adamlarına kur yaptılar.

Sri Lanka, Budist bir devlet olmasa da, 1978 Anayasası tüm vatandaşların dini hürriyetini teminat altına alırken "başköşeyi" Budizm'e bahşeder ve "devletin görevini, Budist Sasana'yı (Buda'nın geniş çaplı öğretileri) korumak ve kollamaktır" diye ilan eder.

Bu arada yetkililer rahipler tarafından kışkırtılan şiddet olaylarını görmezden geldiler. Mesela geçen ay Kolombo'daki şiddet olayları sebebiyle tek bir rahip tutuklanmadı. Dambulla'daki cami geçen sene tahrip edilip camiyeye saygısızlık yapınca da kimse tutuklanmadı. Hükümet bunun yerine çetenin caminin yerini değiştirilmesi talebine boyun eğdi.

Tüccar, Müslümanların evlerinin kiralanmasına karşı yapılan çabalara işaret ederek, "Müslüman karşıtı şiddetin bazısının altında belirgin bir ekonomik gerekçe yatıyor" dedi. Gerçekten, helal sertifikalı ürünlere karşı yapılan kampanyada bile ekonomik güdüler var.

Sri Lanka'da Müslüman din adamlarının ana kuruluşu olan Tüm Seylan Camiatül Ulema'nın (ACJU), helal sertifikası vermek için belli bir ücret tahakkuk ettirdiği görülüyor. Bu maliyet de Sinhala işletmeleri ve tüketicilerine yansıyor. BBS'nin yönetim komitesinden Dilanthe Withanage, The Diplomat'a "Helal et sertifikasına sadece Müslümanların ihtiyacı var. Ama Müslüman olmayan herkes, ihtiyaç duymadıkları bir hizmetin parasını ödemek zorunda kalıyor" dedi.

Müslümanlara ait kasaplara da saldırılar oldu. Sığır kesimi ve din değiştirmelere anayasal yasak getirilmesini isteyen Sinhala-Budist örgütü Sinhala Ravaya'nın bir eylemcisi, Müslümanların Budistlerin inancına ters düşen uygulamalarına "meydan okunması" gerektiğini ifade ederek saldırıları haklı buldu.

O, "Burası bir Sinhala-Budist ülkesidir. Budizm prensipleri, kültürü, inancı ve hayat tarzını korumak için harekete geçmeliyiz" dedi.

Withanage, "Biz Müslümanlardan sadece çoğunluğun kültürüne saygı duymalarını istiyoruz" dedi.

Budist dirilişçilerin zihni yapısı

Sinhala-Budist sertlik yanlıları, adanın Sinhala-Budist ülkesi olduğu iddialarını desteklemek üzere Mahavamsa tarihi kayıtlarından yararlanırlar. İlk olarak altıncı asırda Mahanama isimli Budist rahip tarafından yazılan, 16. ve 17. asırlarda da değiştirilen Mahavamsa büyük ölçüde efsanevidir.

Bununla birlikte, Sinhala-Budistlerin çoğu için bunun muhtevası inkar edilemez gerçeklerdir. Bunlara göre, Mahavamsa'da Sinhaladipa (Sinhaların ülkesi) ve Dhammadipa'ya (Budizm ya da doğruluk ülkesi) işaret edildiği için Sri Lanka, Sinhala-Budistlerin ülkesidir.

Sinhala-Budist ideolojisinin şekillenmesinde iki efsane -biri Sinhala ırkının kurucusu Prens Vijaya, diğeri Duttugamini-Ellara savaşı (M.Ö. 2. yüzyıl) hakkında- özellikle etkili oldu.

Mahavamsa'ya göre Prens Vijaya, sinha (aslan) ve insan prenses arasındaki birleşmeden doğan Sinhabahu'nun oğluydu (Sinhala ya da aslan ırkı buradan geliyor). Mahavamsa, Vijaya'nın Sri Lanka'da 700 kişilik takipçi grubuyla gelişinin Buda'nın üç ziyaretinden önce vuku bulduğunu ifade eder. Buda'nın bu ziyaretlerle adayı habis ruhlardan temizlediği ve kutsadığı ifade edilir. Böylece Vijaya'nın geldiği, bizzat Buda tarafından takdis edilen bir adaydı. Aslında o, Buda Nirvana'ya katıldığı gün adaya ayakbastı. Bu efsanenin Budizm, Sinhala ırkı ve ada arasında yaptığı bağlantı aşikardır. Dahası, Mahavamsa Sinhalalardan "seçilmiş ırk" olarak bahseder, Buda, Budizm'i korumak ve kollamak için onları seçmiştir. Onda, Buda'nın "Lanka'da benim öğretilerim yerleşecek ve yayılacak" dediği aktarılır. Bunun sonucunda Sinhalalar, kendilerini "İnancın Savunucuları" olarak görürler.

Etnik gruplar ve dini ilişkiler üzerindeki etkilerinden daha kötüsü, Mahavamsa'da Sinhala kralı Duttugamini ve Tamil kralı Ellara arasında savaştan bahsedilmesidir. Duttugamini'nin Ellara'yı yenip öldürdüğü anlatılır. Mahavamsa'da tasvir edilendeki siyasi ihtilaf (Duttugamini, Ellara'dan önce 32 kralla savaştı, bunlardan bazıları Sinhala'ydı) Sinhala-Tamil düşmanlığının birkaç bin senelik geçmişinin olduğunun altını çizmesiydi.

Daha önemlisi, Mahavamsa bunu dini bir ihtilaf olarak tasvir eder. O, Duttugamini'nin savaşa Buda'dan bir hatıra takılı mızrakla gittiğini ve kendisine 500 kadar rahibin refakat ettiğini ifade eder. Mahavamsa'da Budist olmayanlar, şiddet kullanılarak öldürülmeyi hak eden, insandan az

Bunlara göre, Mahavamsa'da Sinhaladipa (Sinhaların ülkesi) ve Dhammadipa'ya (Budizm ya da doğruluk ülkesi) işaret edildiği için Sri Lanka, Sinhala-Budistlerin ülkesidir.

mahluklar olarak tasvir edilir.

Adanın Sinhala-Budistlere ait olduğu ve asinhalalar (Sinhala olmayanlar) ve abaudhaların (Budist olmayanlar) insandan az “hariciler” oldukları algısının izleri, Mahavamsa’nın efsanelerle süslenmiş tarih anlatımına kadar gidebilirken, “haricilere” karşı şiddet kullanılmasını teşvik edenler, Anagarika Dharmapala (1864-1933) gibi Budist dirilişçilerdir.

Budist dirilişçilerin siyasi gücü

Budist dirilişçilik sömürge idaresi sırasında arttı. Dharmapala’nın seferberliğinin hedefi, adanın dini azınlıkları, özellikle de sömürge idaresi sırasında sosyal ve iktisadi imtiyazlar yaşayan Hıristiyanlardı. O, dikkatleri bunların iddia edilen yanlışlıklarına çekti. Bir konuşmasında, “Hıristiyanlık ve çok tanrıcılık [mesela Hinduizm], hayvanların öldürülmesi, hırsızlık, fuhuş, hovardalık, yalan söyleme ve sarhoşluk gibi kaba davranışlardan sorumludur” dedi.

20. yüzyıl başlarında iş hayatı ve ticarete hakim olan ve Budist dirilişçiler tarafından topa tutulanlar, Müslümanlardı.

Dharmapala 1915’te, “Yabancı insanlar olarak Muhammediler Yahudiler gibi zengin oldular. Bu toprakların, ataları 2.358 senedir kanlarını ülkeyi yabancı istilasından korumak için ölen Sinhala çocukları, İngilizlerin gözünde sadece serseridirler” diye yazdı. Onun yazıları adada Müslüman karşıtı hissiyatı alevlendirdi, o sene Müslüman karşıtı isyanlar oldu.

Dharmapala isyanlar sonrasında şiddet olaylarını övdü. O, “Barışçı Sinhalalar, sonunda artık yabancılar tarafından aşağılanmaya tahammül edemediklerini gösterdiler. “Tüm millet bir gün Müslümanlara karşı ayaklandı.”

Dharmapala’nın etkisi halen sürüyor. Bugün de Sri Lanka’da benzer görüşler açık bir şekilde dile getiriliyor. Ancak şimdi, dini azınlıklar tarafından oluşturulan “tehdit” terörizm ve aşırılık olarak ifade ediliyor. Withanage, BBS’nin Müslümanlar konusundaki algısını izah ederken, The Diplomat’a “Biz Müslümanların aşırılığı konusunda endişeliyiz” dedi.

Ortalığı yakıp yıkan çeteler, adada çoğunluğu oluşturumuyor. Bunlara güç

veren, hükümet tarafından aldıkları destektir. BBS'nin, Devlet Başkanı Mahinda Rajapaksa'nın Sri Lanka Savunma Bakanı olan kardeşi Gotabhaya'dan destek aldığı iddia ediliyor.

Bunun yanı sıra, tüccar, "Hükümet Sri Lanka'yı Budistleştirmek için aşırılık yanlısı Budist örgütlerle birlikte çalışıyor" dedi. O, hükümetin Arkeoloji Departmanı yetkililerinin belli yerleri "Budist bölgeleri" (buralarda cami, kilise ya da tapınak olsa bile) olarak belirleyip kordon altına alırken, çetelerin de bu bölgeleri Budist olmayanlardan temizlemek için şiddete başvurduğunu iddia etti.

Adada Hıristiyanlar ve Hinduların ibadet yerlerini hedef alan saldırılar da oldu.

Medyanın dikkatini çeken, sertlik yanlılarından çıkan tiz sesler olsa da Sri Lanka'da dini hoşgörü inşasına yönelik olarak süregiden çabalar da var. Dini aşırılıklara karşı birkaç halk toplantısı yapıldı ve biraz da inançlar arası diyalog tesis edildi. Önemli olan da bu teşebbüslerin mühim kısmını Sinhala-Budistlerin yapmasıdır. Bu da aşırılığın tüm toplumu değil, sadece onun sesli bir kesimini tanımladığını gösteriyor.

"Hükümet Sri Lanka'yı Budistleştirmek için aşırılık yanlısı Budist örgütlerle birlikte çalışıyor"

> DÜBAM YUVARLAK MASA TOPLANTILARI

SRİ LANKA'DA MÜSLÜMANLAR TOPUN AĞZINDA

SUDHA RAMACHANDRAN

> 2013 EYLÜL
DÜNYA BÜLTENİ ARAŞTIRMA MASASI

DÜBAM Yayınları
Küresel İletişim Merkezi
Barbaros Bulvarı, Balmumcu / Beşiktaş
Tel: (0212) 274 80 21 – 274 80 22
www.dunyabulteni.net

